

ลูกเสือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: การออกแบบกิจกรรมลูกเสือ เรื่อง ปรากฏ์ชัยภูมิ

SCOUTING FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT: DESIGNING SCOUTING ACTIVITIES ON PRANG KU CHAIYAPHUM

นฤเบศ พลताल | *Naluebeth Pholtan* | ORCID ID: 0009-0005-4619-4765

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ประเทศไทย | Chaiyaphum Provincial Cultural Office, Chaiyaphum Province, Thailand
Corresponding Author E-mail: Denscout12@gmail.com

ชัยวุธ ปานพิลา | *Chaiwut Panphila* | ORCID ID: 0009-0006-2665-0062

สำนักงานลูกเสือจังหวัดชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ประเทศไทย | Chaiyaphum Provincial Scout Office, Chaiyaphum Province, Thailand
E-mail: Chaiwutscout@gmail.com

ศุภวิชญ์ ธนุรัตน์ | *Supawit Thanurat* | ORCID ID: 0009-0002-3624-7681

โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ ประเทศไทย | Chaiyaphum Bhakdeechumphon School, Chaiyaphum Province, Thailand
E-mail: Saboo.ksu11@gmail.com

ไกรภูมิ คำนาค | *Kraiphum Khamnak* | ORCID ID: 0009-0007-1496-3296

วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ประเทศไทย | Chaiyaphum Technical College, Chaiyaphum Province, Thailand
E-mail: Kkabb1991@gmail.com

Received: (May 17, 2024); Revised: (August 29, 2024); Accepted: (August 29, 2024)

Citation:

นฤเบศ พลताल, ชัยวุธ ปานพิลา, ศุภวิชญ์ ธนุรัตน์, และไกรภูมิ คำนาค. (2567). ลูกเสือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: การออกแบบกิจกรรมลูกเสือ เรื่อง ปรากฏ์ชัยภูมิ. วารสารวิจัยและนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน (JRIS), 1(3), 60-80.

Pholtan, N., Panphila, C., Thanurat, S., & Khamnak, K. (2024). Scouting for sustainable development: designing scouting activities on Prang Ku Chaiyaphum. *Journal of Research and Innovation for Sustainability (JRIS)*, 1(3), 60-80.

ABSTRACT

Scouting is an activity outlined in the Thai educational curriculum. The objective of scouting is to train and develop children and youth into responsible and engaged citizens. Nowadays, the state of the world is evolving rapidly, which also affects the nature of children. As such, it is important to design scouting activities that align with the changes happening in the world today. The objective of this article is to design a Scout training activity on Prang Ku Chaiyaphum using an approach that integrates learning for sustainable development. This research adopts a qualitative design. The methods used to establish and assess the quality of the Scouting activities created by the researcher include document review, Scouting activity design, and meetings with experts. The Scouting activity on Prang Ku Chaiyaphum consists of five teaching steps, primarily integrating history with technology, mathematics, design, and economics. Furthermore, the activity emphasizes utilizing the knowledge gained to produce works and reflect on learning outcomes, aiming to foster awareness of civic responsibilities towards the community, society, and the nation. Therefore, it is crucial to shift teachers' perspectives on organizing scouting activities. If teachers responsible for these activities can adjust their viewpoints and activity formats to connect with real-world contexts, scouting activities will become more meaningful for the scouts' lives.

Keyword: scout, Thai scout, sustainability, good citizen

บทคัดย่อ

ลูกเสือเป็นกิจกรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาของประเทศไทย เป้าหมายของลูกเสือคือการฝึกและพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี ปัจจุบันสถานะของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วส่งผลให้ธรรมชาติของเด็กเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้นการออกแบบกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปของโลกปัจจุบันจึงมีความสำคัญ บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบกิจกรรมฝึกอบรมลูกเสือ เรื่อง ปรากฏการณ์ชัยภูมิ ตามแนวทางการบูรณาการเรียนรูเพื่อการพัฒที่ยั่งยืน งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การตรวจสอบเอกสาร การออกแบบกิจกรรมลูกเสือ และการประชุมกับผู้เชี่ยวชาญเป็นวิธีการที่ผู้วิจัยใช้เพื่อสร้างและหาคุณภาพของกิจกรรมลูกเสือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กิจกรรมลูกเสือ เรื่อง ปรากฏการณ์ชัยภูมิ ประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน ซึ่งใช้วิชาประวัติศาสตร์เป็นหลักในการบูรณาการร่วมกับวิชาเทคโนโลยี คณิตศาสตร์ การออกแบบ และเศรษฐศาสตร์ นอกจากนี้ กิจกรรมยังเน้นการนำความรู้ที่ได้ไปสร้างชิ้นงานและสะท้อนผลการเรียนรู้เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับพลเมืองที่ควรมีต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ ดังนั้น การปรับเปลี่ยนมุมมองของครูในการจัดกิจกรรมลูกเสือจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะหากครูที่รับผิดชอบจัดกิจกรรมลูกเสือได้ปรับเปลี่ยนและรูปแบบกิจกรรมให้เชื่อมโยงกับโลกความเป็นจริงได้แล้ว กิจกรรมลูกเสือย่อมจะมีความหมายกับชีวิตของลูกเสือด้วย

คำสำคัญ: ลูกเสือ, ลูกเสือไทย, ความยั่งยืน, พลเมืองดี

1. บทนำ

ในสภาวะที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงมากมาย หน่วยงานในระดับโลกตัวอย่างเช่นองค์การสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญและความตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงนี้โดยกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาความยั่งยืนของโลกในปี ค.ศ. 2030 จำนวน 17 เป้าหมาย เป้าหมายด้านการศึกษายู่ในเป้าหมายที่ 4 ซึ่งมีเป้าหมายพัฒนาการศึกษาเพื่อให้กำลังคนที่เกิดขึ้นมาได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและเท่าเทียม (Office of the National Economic and Social Development Council, 2016) เพื่อตอบรับนโยบายการพัฒนาดังกล่าว องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) จึงกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาสำหรับทุกภาคส่วนเพื่อเป็นแนวทางสำหรับพัฒนาการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางขององค์การสหประชาชาติซึ่งเรียกว่ากำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาและทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต 2030 (OECD Future of Education and Skills 2030) ซึ่งระบุรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในเข็มทิศการเรียนรู้สำหรับปี ค.ศ. 2030 (OECD Learning Compass 2030) ซึ่งมีหลักสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) หลักพื้นฐาน (Core foundations) 2) สมรรถนะ (Competencies) 3) สมรรถนะเพื่อการปรับเปลี่ยนนวัตกรรม (Transformative competencies) และ 4) วงจรความมุ่งหวัง การปฏิบัติ การสะท้อนผล (Anticipation-action-reflection (AAR) Cycle) (Organisation for Economic Co-operation and Development, 2019; Organization for Economic Co-operation and Development, 2019) ซึ่งลูกเสือเป็นกิจกรรมการศึกษาหนึ่งที่ใช้ในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี ทั้งทางกาย สติปัญญา และศีลธรรมซึ่งแนวทางข้างต้นอาจเป็นแนวทางที่ดีและมีประโยชน์สำหรับเด็กและเยาวชนในอนาคต

ลูกเสือ (Scout) เป็นกิจการที่เริ่มต้นที่ประเทศอังกฤษ ในช่วง ค.ศ. 1907 โดย Robert Baden-Powell ที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนอายุ 11-18 ปี ให้เป็นพลเมืองดี (World Organization of the Scout Movement, 2024b) ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ได้นำเข้ามาใช้ในประเทศไทยโดยยึดแนวทางเป็นแบบอย่างในการฝึกเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองของชาติ การจัดกิจกรรมลูกเสือเน้นการจัดกิจกรรมที่เป็นอัตลักษณ์ 3 ประการ ได้แก่ การส่งเสริมความสามารถของเยาวชนในฐานะพลเมืองโลก (Empowering Young People as Global Citizens) การส่งเสริมให้ลูกเสือมีประสบการณ์ที่ไม่เหมือนใคร (A Unique Educational Experience) และการเรียนรู้โดยการลงมือทำ (Learning by Doing) (World Organization of the Scout Movement, 2024a, 2024b) ซึ่งลักษณะกิจกรรมเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นลักษณะเด่นที่ดึงดูดให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วมในกิจการของลูกเสือ ทุกโรงเรียนในประเทศไทยมีการจัดกิจกรรมลูกเสือโดย

กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมนักเรียน) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งการจัดกิจกรรมมีความหลากหลายตามบริบทพื้นที่และแนวทางของผู้กำกับแต่ละคน

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรทางการลูกเสือในจังหวัดชัยภูมิตั้งแต่ พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา และได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์ 2 ท่อน และผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพพิเศษแผนที่และเข็มทิศ กิจกรรมที่ผู้วิจัยได้รับมอบหมายเป็นประจำคือการสนับสนุนการจัดกิจกรรมลูกเสือให้กับโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดชัยภูมิ สิ่งที่ผู้วิจัยพบเห็นเป็นประจำคือการจัดกิจกรรมลูกเสือที่ขาดความหลากหลาย และกิจกรรมยังเน้นไปที่ความถนัดของผู้กำกับมากกว่าความต้องการของลูกเสือในการเรียนรู้ แม้ลูกเสือถูกจัดให้อยู่ในระบบหมู่ในการเรียนรู้แต่กิจกรรมที่ออกแบบยังเน้นการทำงานส่วนบุคคลเป็นหลัก นอกจากนั้นการบูรณาการลูกเสือกับรายวิชาอื่นยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยจึงเกิดคำถามว่ากิจกรรมลูกเสือที่บูรณาการกับวิชาอื่นและเชื่อมโยงกับโลกความเป็นจริงมีลักษณะอย่างไร และกิจกรรมลูกเสือที่ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนควรมีลักษณะกิจกรรมอย่างไร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้ดำเนินการเพื่อตอบคำถามที่ผู้วิจัยต้องการทราบคำตอบเกี่ยวกับการออกแบบจัดกิจกรรมฝึกอบรมลูกเสือตามแนวทางการบูรณาการการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นอย่างไร เพื่อหาคำตอบของคำถามดังกล่าวผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อออกแบบกิจกรรมฝึกอบรมลูกเสือ เรื่อง ปรากฏ์ชัยภูมิ ตามแนวทางการบูรณาการการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีความคาดหวังว่ากิจกรรมที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและออกแบบนี้จะเป็นแนวทางและเป็นตัวอย่างในการพัฒนาและบูรณาการกิจกรรมการฝึกอบรมลูกเสือที่สอดคล้องกับบริบทและโลกความเป็นจริงที่เปลี่ยนแปลงไปได้ในอนาคต

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาทฤษฎีพื้นฐาน เอกสารหลักการเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ นโยบายการฝึกอบรมลูกเสือของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ดังนี้

3.1 แนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development goals: SDGs) เป็นคำที่ถูกลำดับถึงในทุกประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยด้วย เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนถูกกำหนดขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติ (United nation) ซึ่งเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่มีประเทศสมาชิกกระจายอยู่ทั่วโลก โดยภารกิจหลักขององค์การสหประชาชาติคือการรักษาสันติภาพและแสวงหาความร่วมมือจากนานาประเทศในการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ

บนโลก เพื่อกำหนดทิศทางและวางแผนทางการร่วมมือกันระหว่างประเทศสมาชิก องค์การสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยกำหนดพันธะสัญญาร่วมกันว่า “Transforming our world: the 2030 agenda for sustainable development” หรือ “วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน 2030” ซึ่งมี 17 เป้าหมาย และเป้าหมายการศึกษาปรากฏอยู่ในเป้าหมายที่ 4 ของการพัฒนานี้ (United Nations, 2015; United Nations (UN), n.d.) ดังนั้นหน่วยงานสนับสนุนหรือหน่วยงานด้านการศึกษาก็มีการปรับตัวและให้แนวทางเพื่อพัฒนาการศึกษาตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) จึงกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางขององค์การสหประชาชาติโดยกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาและทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต 2030 (OECD Future of Education and Skills 2030) เรียกว่าเข็มทิศการเรียนรู้สำหรับปี ค.ศ. 2030 (OECD Learning Compass 2030) มีเป้าหมายให้การจัดการศึกษาในอนาคตเป็นไปเพื่อการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ (Student Agency) เข็มทิศการเรียนรู้เปรียบเสมือนแนวทางให้ประเทศต่าง ๆ ได้ใช้เป็นแนวทางเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของตนตามองค์ประกอบพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ 1) หลักพื้นฐาน (Core foundations) 2) สมรรถนะ (Competencies) 3) สมรรถนะเพื่อการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ (Transformative competencies) และ 4) วงจรความมุ่งหวัง การปฏิบัติ การสะท้อนผล (Anticipation-action-reflection (AAR) Cycle) หลักพื้นฐานเป็นพื้นฐาน ที่เสริมความมั่นคงและเติมเต็มศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยพื้นฐานด้านความรู้ความเข้าใจ พื้นฐานด้านสุขภาพ และพื้นฐานด้านสังคมและอารมณ์ องค์ประกอบพื้นฐานด้านสมรรถนะเป็นสิ่งที่เกิดจากความรู้ความฉลาดที่ติดตัวของผู้เรียนมาซึ่งประกอบด้วยความรู้ ทักษะ ทักษะคิด และค่านิยม องค์ประกอบด้านสมรรถนะเพื่อการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ เป็นความรู้ความสามารถที่ผู้เรียน จะต้อง มี และจำเป็นต้องมีเพื่อใช้ในการ ปรับเปลี่ยนมโนทัศน์การเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งประกอบด้วย การสร้างสรรค์คุณค่าใหม่ การจัดการความตึงเครียดและข้อขัดแย้ง และการมีความรับผิดชอบ นอกจากนั้น วงจรความมุ่งหวัง การปฏิบัติ การสะท้อนผลถูกระบุเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ซึ่งจะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนของบุคคลที่หลากหลายในชั้นเรียน เช่น ผู้เรียน ครู เพื่อน ผู้ปกครอง แลชุมชน (Organisation for Economic Co-operation and Development, 2019; Organization for Economic Co-operation and Development, 2019; Srisawat & Yuenyong, 2021)

3.2 นโยบายการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมลูกเสือ

ลูกเสือ (Scout) เป็นกิจการอาสาสมัคร (Volunteer) และเป็นการศึกษาตามอัธยาศัย (Non-formal education) ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิกลูกเสือทั่วโลกมากกว่า 57 ล้านคน จาก 200 ประเทศทั่วโลกซึ่งประเทศไทยเป็นหนึ่งในสมาชิกขององค์การลูกเสือโลกที่รับหลักการนี้มาใช้เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนของประเทศตนเอง ลูกเสือที่

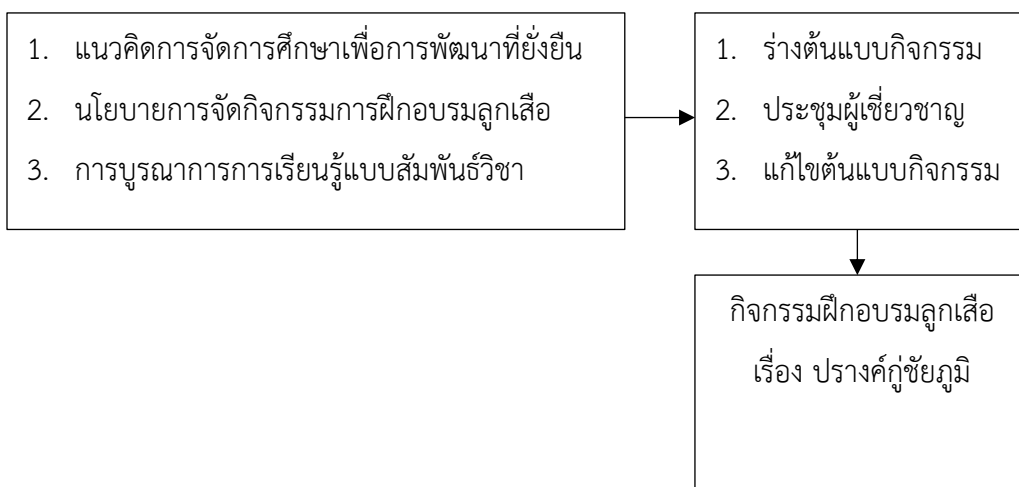
เกิดขึ้นในช่วง ค.ศ. 1907 Robert Baden-Powell ที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนอายุ 11-18 ปี ให้เป็นพลเมืองดี ลูกเสือช่วยให้เด็กและเยาวชนเติมเต็มประสบการณ์ของตนเอง สร้างแรงบันดาลใจ ความมุ่งมั่น และการกำหนดจุดหมายเพื่อชีวิตของตน มากไปกว่านั้น ลูกเสือยังส่งเสริมและสนับสนุนการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ (Transformative ideals) ด้านต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชนด้านความเสมอภาค การรวมกลุ่ม ความเคารพซึ่งกันและกัน และการมีมุมมองในการมองโลกในแง่ดี การปรับเปลี่ยนมโนทัศน์เหล่านี้จะสามารถสร้างสันติสุข และสามารถพัฒนาลูกเสือได้และนำไปสู่การเป็นพลเมืองดี (Good citizens) ได้ในอนาคต สำนักงานลูกเสือโลกได้ให้แนวทางเป็นหลักการจัดกิจกรรมลูกเสือไว้ 3 ประการ ได้แก่ 1) การส่งเสริมความสามารถของเยาวชนในฐานะพลเมืองโลก (Empowering Young People as Global Citizens) โดยการจัดกิจกรรมมุ่งเน้นที่มีการส่งเสริมและพัฒนาความงอกงามของเด็กและเยาวชนให้มีความตระหนักรู้ต่อประเด็นปัญหาของชุมชนและต่อโลกทั้งในด้านส่วนบุคคลและการเป็นพลเมือง 2) การส่งเสริมให้ลูกเสือมีประสบการณ์ที่ไม่เหมือนใคร (A Unique Educational Experience) ลูกเสือเป็นการศึกษานอกระบบนั้นหมายความว่ากิจกรรมต่าง ๆ ต้องมีเอกลักษณ์เฉพาะตนในการพัฒนาเด็กและเยาวชน การจัดกิจกรรมควรจัดให้มีความสุข เป็นกิจกรรมกลางแจ้ง และจัดให้ลูกเสือมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งที่จะต้องเรียนรู้เพื่อสร้างความหมายด้วยตนเอง และ 3) การเรียนรู้โดยการลงมือทำ (Learning by Doing) การลงมือทำเป็นแนวคิดพื้นฐานและความเชื่อของการจัดกิจกรรมฝึกอบรมลูกเสือมาตั้งแต่ยุคเริ่มแรก กิจกรรมเหล่านี้ควรเชื่อมโยงไปสู่บริบทชุมชน ประเทศชาติ และโลกซึ่งลูกเสือมีความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน (World Organization of the Scout Movement, 2024a, 2024b) สำนักงานลูกเสือแห่งชาติประเทศไทย ในฐานะหน่วยงานสนับสนุนและกำกับนโยบายการดำเนินการกิจการลูกเสือในประเทศไทยเห็นถึงความสำคัญของการปรับเปลี่ยนรูปแบบและแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันจึงได้วางแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับกิจการลูกเสือของประเทศไทยโดยกำหนดไว้ใน แผนการพัฒนาลูกเสือไทย (พ.ศ. 2567-2570) สาระสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาลูกเสือ คือ การพัฒนางานลูกเสือของประเทศไทยให้มีความทันสมัย และส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน เป็นพลเมืองดี เพื่อความมั่นคงของประเทศชาติ “เรียนดี มีความสุข” ซึ่งกระบวนการฝึกอบรมลูกเสือไว้เป็นแนวทาง 2 ประการ ได้แก่ งานลูกเสือเพื่อลูกเสือและสังคม (Scout for scouts and community) และ ขบวนการลูกเสือ (Scout movement) หรือการลูกเสือ งานลูกเสือเพื่อลูกเสือและสังคมเป็นการกำหนดแนวการฝึกอบรมลูกเสือไว้อย่างกว้าง ๆ ถึงการพัฒนาเด็กและเยาวชนต้องเน้นการออกแบบให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยเพื่อส่งเสริมความเชื่อมโยงกิจกรรมกับโลกของความเป็นจริงกับบริบทที่ลูกเสืออาศัยอยู่ และขบวนการลูกเสือที่ถูกให้แนวทางไว้สาระสำคัญคือการใช้กระบวนการลูกเสือโดยอาศัยความร่วมมือของชุมชน สังคม และหน่วยงานอื่น ๆ ที่หลากหลายในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาและเกิดผลกระทบต่อบุณิสัยของลูกเสือ กิจกรรมมุ่งพัฒนา อบรม บ่มเพาะ และฝึกฝนให้เยาวชนมีความรู้ ทักษะ เจตคติที่

ดี และมีคุณลักษณะที่ดี ก่อเกิดเป็นสมรรถนะที่นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตและการทำงานได้อย่างบูรณาการกัน (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ, 2567)

3.3 การบูรณาการการเรียนรู้แบบสัมพันธ์วิชา

การบูรณาการ (Integration) เป็นคำที่คุ้นเคยของนักการศึกษาโดยเฉพาะครูที่สนใจเกี่ยวกับการรวมเนื้อหาสาระการเรียนรู้มาสู่การปฏิบัติหรือออกแบบการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่การกล่าวในลักษณะนี้ยังไม่มีชัดเจนมากนัก ดังนั้นการกล่าวถึงการบูรณาการในงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การบูรณาการแบบสัมพันธ์วิชา (Multidisciplinary integration) การบูรณาการลักษณะนี้จะเริ่มต้นจากการค้นหาประเด็นทางสังคมที่เหมาะสมและครูกำหนดมุมมองในสาระวิชาที่สามารถบูรณาการได้ร่วมกันกับครูคนอื่น ๆ เช่น การบูรณาการด้านการแก้ปัญหาและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการแยกขยะซึ่งถือได้ว่าเป็นประเด็นทางสังคมหลัก หลังจากนั้นครูจากหลายสาระวิชามาร่วมกันออกแบบการจัดกิจกรรมโดยอาจกำหนดให้มีการบูรณาการตามบริบทและความเป็นไปได้ เช่น วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การออกแบบ เทคโนโลยี คณิตศาสตร์ และสังคมศึกษา เป็นต้น การบูรณาการนี้อาจหมายรวมความไปถึงการออกแบบกิจกรรม การทำกิจกรรม และการประเมินผลที่ต้องทำร่วมกันแต่แบ่งตามมาตรฐานหรือตัวชี้วัดของวิชานั้น ๆ การบูรณาการลักษณะนี้สามารถลดภาระงานของครูลงได้แต่การวางแผนร่วมกันนั้นจำเป็นต้องทำอย่างรัดกุมและอาจใช้เวลานานสำหรับการเตรียมการ (Steinberg, 1997)

จากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและเข็มทิศในการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ทราบได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมถึงการฝึกอบรมลูกเสือนั้นมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงไปของโลกปัจจุบันทั้งในด้านหลักสูตร วิธีการฝึกอบรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลการทำงานของลูกเสือ ดังนั้นในงานวิจัยนี้จะยึดถือแนวทางจากเข็มทิศการเรียนรู้ นโยบายการจัดกิจกรรมลูกเสือของสำนักงานลูกเสือโลก และสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ พร้อมกับแนวทางการบูรณาการแบบสัมพันธ์วิชาเพื่อออกแบบกิจกรรมการฝึกอบรมลูกเสือ ซึ่งกิจกรรมนี้มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ สร้างค่านิยม และส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของการเป็นพลเมืองดีทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคมส่วนร่วม

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาเอกสาร ออกแบบกิจกรรมฝึกอบรมลูกเสือ และตรวจสอบความเหมาะสมโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงคุณภาพตามกรอบแนวคิดของการวิจัยที่ได้นำเสนอมาแล้วเบื้องต้น (Cohen et al., 2000; Taylor & Medina, 2013; Willis, 2007) รายละเอียดดังต่อไปนี้

ในการออกแบบกิจกรรมการฝึกอบรมลูกเสือ เรื่อง ปรากฏการณ์ช่วยกัน ผู้วิจัยดำเนินการตามกรอบแนวคิดเสริม ทิศการเรียนรู้โดยถือแนวทางการจัดการศึกษาพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ 1) หลักพื้นฐาน (Core foundations) 2) สมรรถนะ (Competencies) 3) สมรรถนะเพื่อการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ (Transformative competencies) ร่วมกับแนวทางการจัดการฝึกอบรมลูกเสือขององค์การลูกเสือโลกและสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ คือ 1) การ ส่งเสริมความสามารถของเยาวชนในฐานะพลเมืองโลก (Empowering Young People as Global Citizens) 2) การส่งเสริมให้ลูกเสือมีประสบการณ์ที่ไม่เหมือนใคร (A Unique Educational Experience) และ 3) การเรียนรู้ โดยการลงมือทำ (Learning by Doing) ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจัดกิจกรรมในรูปแบบการบูรณาการแบบ สัมพันธ์วิชาโดยใช้เนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ซึ่งกล่าวถึงวิธีการทางประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นแกน หลัก

กรอบเนื้อหาในการบูรณาการแบบสัมพันธ์วิชา ในงานวิจัยนี้ใช้สาระวิชาประวัติศาสตร์เป็นแกนหลักใน การบูรณาการโดยเนื้อหาสาระอยู่ในเรื่องวิธีการทางประวัติศาสตร์ ตามตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน ส 4.1 ม. 3/2 ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษา เรื่องราวต่าง ๆ ที่น่าสนใจ (กระทรวงศึกษาธิการ,

2560) มาใช้ในการกำหนดประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรม และใช้วิชาอื่น ๆ เพื่อการบูรณาการเพื่อให้เกิดการออกแบบ สร้างชิ้นงาน และสร้างความตระหนักในการเห็นคุณค่าและอนุรักษ์โบราณสถานของชุมชนและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เทคโนโลยี คณิตศาสตร์ การออกแบบ เศรษฐศาสตร์ เป็นต้น

การออกแบบและสร้างกิจกรรมการฝึกอบรมลูกเสือ เรื่อง ปรากฏ์ช่วยภูมิ ตามแนวทางการบูรณาการการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบและสร้างตามกรอบแล้วคิดที่ได้นำเสนอไว้แล้วก่อนหน้านี้ และเมื่อผู้วิจัยร่างต้นฉบับแผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมลูกเสือ เรื่อง ปรากฏ์ช่วยภูมิ เสร็จสิ้น ผู้วิจัยสร้างความสามารถยืนยัน (Confirmability) โดยดำเนินการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) โดยผู้วิจัยยืนยันข้อมูลกับเอกสาร ผู้เชี่ยวชาญ และเพื่อนนักวิจัยเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์และแก้ไขปรับปรุง การสร้างความสามารถในการถ่ายโอน (Transferability) ข้อมูลของงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยแสดงข้อมูลที่ระบุความเป็นตัวตนของนักวิจัยอย่างละเอียดเกี่ยวกับความรู้และความสามารถของผู้วิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจการลูกเสือ อีกทั้งแสดงประสบการณ์เกี่ยวกับลูกเสือให้ผู้อ่านได้รับทราบ นอกจากนั้น ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้แสดงรายละเอียดต่าง ๆ ไว้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง และสามารถตรวจสอบได้ มากไปกว่านั้นผู้วิจัยพยายามสร้างความน่าเชื่อถือให้กับงานวิจัย (Credibility) โดยการนำผลการวิจัยที่ได้จากการออกแบบและสร้างกิจกรรมไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านลูกเสือ และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ตรวจสอบก่อนปรับปรุงแก้ไขและรายงานผล (Chummongkol et al., 2023; Creswell, 2008; Richardson, 2000; Suttiwan et al., 2022)

5. ผลการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร ออกแบบ การประชุมกลุ่มย่อยกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อแสวงหาและออกแบบกิจกรรมลูกเสือตามแนวทางการบูรณาการการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งผลการออกแบบกิจกรรมฝึกอบรมลูกเสือได้นำเอาบริบทเชิงสังคมและวัฒนธรรม เรื่อง ปรากฏ์ช่วยภูมิ ซึ่งเป็นโบราณสถานที่สำคัญในจังหวัด และมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานมาใช้เป็นแกนหลักของเรื่องเพื่อให้ลูกเสือได้ทำกิจกรรมโดยบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์ และใช้สาระเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์ และคณิตศาสตร์เป็นความรู้สำหรับบูรณาการการออกแบบชิ้นงานและสร้างความตระหนัก ค่านิยม และแนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานและสิ่งแวดล้อมโดยรอบร่วมกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ โดยจัดกิจกรรมเป็น 5 ขั้นตอนตามวิธีการฝึกอบรมลูกเสือ จำนวน 6 ครั้ง ใช้เวลารวม 10 ชั่วโมง เฉพาะการจัดกิจกรรมในโรงเรียน และมีกิจกรรมมอบหมายเพื่อศึกษาด้วยตนเอง 8 ชั่วโมง กิจกรรมการฝึกอบรมลูกเสือ เรื่อง ปรากฏ์ช่วยภูมิ ออกแบบสำหรับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ดังนี้ 1) ลูกเสือสำรวจและวิเคราะห์ประเด็นสังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานปรากฏ์ จังหวัดชัยภูมิ เช่น ด้านสถานที่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านการประชาสัมพันธ์ และนำมาออกแบบแนวทางการอนุรักษ์

หรือส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถานโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้ 2) ลูกเสือศึกษาและวิเคราะห์ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับโบราณสถานปรางค์กู่ จังหวัดชัยภูมิ เพื่อสื่อสารคุณค่า นำเสนอแนวทางเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถานในท้องถิ่นด้วยความตระหนัก ปลอดภัย และมีจริยธรรม (ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์) 3) ลูกเสือสามารถวางแผนการใช้ความรู้และทักษะการสร้างสื่อด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ เรื่อง ปรางค์กู่ เพื่อแสวงหาแนวทางการสร้างรายได้ให้ชุมชนและตนเองได้ รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 กิจกรรมการฝึกอบรมลูกเสือ เรื่อง ปรางค์กู่ชัยภูมิ ตามแนวทางการบูรณาการการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	กิจกรรม	หมายเหตุ
1. เปิด (ชักธงขึ้น-สวดมนต์-สงบนิ่ง-ตรวจ-แยก)		1 ครั้ง
2. เล่นเกมหรือร้องเพลง	1. ผู้กำกับและรองผู้กำกับลูกเสือร่วมกันกับลูกเสือร้องเพลง มาร์ชชัยภูมิ เพื่อเตรียมความพร้อมและนำเข้าสู่บทเรียน “ชัยภูมิ สมนามมีปรางค์กู่งาม เป็นมิ่งขวัญเมืองเป็นหลักชัย พาให้รุ่งเรือง ชัยภูมิชื่อประเทือง สืบเนื่องกันมานานน้ำตกตาดโตนใสสะอาด พระพุทธรูปบาท ภูพระสระหนองอยู่กลางดงตั้งแต่โบราณใครได้เห็นเป็นพยานนี้แหละแหล่งไทย ใครจะยื้อ ใครจะหยุด ใครจะฉุดใครจะเฉียน ชัยภูมิจะไม่เลื่อนเขยื้อนไป ชัยภูมิจะอยู่ต่อสู้เพื่อไทย เพื่อรักษาแผ่นดินไว้ดังพญาแล...” 2. ผู้กำกับใช้คำถามดังนี้ 2.1 จากเนื้อเพลงมาร์ชชัยภูมิ มีสถานที่แหล่งโบราณสถานหรือแหล่งประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอะไรบ้าง? 3. ครูนำเสนอวิดิทัศน์โบราณสถานปรางค์กู่ จังหวัดชัยภูมิ และลูกเสือร่วมกันตอบคำถาม ดังนี้ (ที่มา: https://www.youtube.com/watch?v=RIUx5cHFikE)	1 ชั่วโมง

ขั้นตอน การจัดกิจกรรม	กิจกรรม	หมายเหตุ
	3.1 จากวิดิทัศน์ที่ได้รับชม ลูกเสือได้รับรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับปราสาท์กู๋ 3.2 โบราณสถานทีในภาพมีความสำคัญกับจังหวัด และลูกเสืออย่างไร (ในฐานะคนในชุมชน) 3.3 ลูกเสื้อมีประเด็นทางสังคมหรือวัฒนธรรมใดบ้างที่ต้องการค้นหา คำตอบเพิ่มเติมจากการรับชมวิดิทัศน์ 4. ครูนำเสนอภาพประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับ โบราณสถานปราสาท์กู๋ จังหวัดชัยภูมิ และลูกเสือร่วมกันตอบคำถาม ดังนี้ รูป 1 รูป 2 รูป 3	

ขั้นตอน การจัดกิจกรรม	กิจกรรม	หมายเหตุ
	4.1 จากภาพลูกเสือมีความรู้สึกละอย่างไร หรือมีความคิดเห็นอย่างไร 4.2 ลูกเสือมีแนวทางในการประชาสัมพันธ์ อนุรักษ์ แก้ไขปัญหา และสร้างรายได้จากโบราณสถานให้กับชุมชนและตนเองได้อย่างไร	
3. กิจกรรมการเรียนรู้	ลูกเสือและผู้กำกับร่วมกันสร้างความรู้ที่จำเป็นต่อการทำกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ อนุรักษ์ แก้ไขปัญหา และสร้างรายได้จากโบราณสถานให้กับชุมชนและตนเองจากกิจกรรมดังต่อไปนี้ กิจกรรมที่ 1 ประวัติศาสตร์น่ารู้ของปราสาท จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ (เวลา 2 ชั่วโมง สำหรับการทำกิจกรรมในโรงเรียน และ 2 ชั่วโมงสำหรับการศึกษาด้วยตนเอง) 1.1 ลูกเสือแต่ละหมู่ประชุมหาข้อตกลงเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปราสาท หมู่ละ 1 ประเด็น อาทิ ประวัติศาสตร์ เรื่องเล่าจากชาวบ้าน ประเพณี วัฒนธรรม หรือสิ่งแวดล้อม 1.2 ลูกเสือวางแผนการศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น แหล่งข้อมูล ปฐมภูมิ หรือทุติภูมิ และระบุวิธีการรวบรวมข้อมูลโดยใช้ระบบหมู่ 1.3 ลูกเสื่อดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูลตามประเด็นที่ได้วางแผนไว้ 1.4 ลูกเสือระดมความคิดเพื่อสรุปข้อมูลที่ได้รับมา 1.5 ลูกเสือนำเสนอข้อมูลการศึกษากับสมาชิกหมู่อื่น ๆ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วยรูปแบบที่เข้าใจง่าย และเหมาะสมกับข้อมูล 1.6 ผู้กำกับถามลูกเสือด้วยคำถาม “ข้อมูลที่ลูกเสือนำเสนอมีความน่าเชื่อถือหรือไม่ อย่างไร” และลูกเสือสะท้อนความคิดกับตนเอง และสมาชิกกลุ่ม พร้อมตอบคำถาม 1.7 ผู้กำกับถามลูกเสือด้วยคำถาม “ผลงานของลูกเสือมีจุดเด่น หรือจุดที่ควรพัฒนาอะไรบ้าง และจะสามารถพัฒนาได้อย่างไร” 1.8 ลูกเสือวางแผนพัฒนาผลงานของหมู่ตนเอง พัฒนางาน และนำผลงานเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก Tik Tok	4 ครั้ง 8 ชั่วโมง (เฉพาะเวลาทำกิจกรรมในโรงเรียน)

ขั้นตอน การจัดกิจกรรม	กิจกรรม	หมายเหตุ
	กิจกรรมที่ 2 การถ่ายภาพโบราณสถานและการถ่ายภาพถ่ายบนเว็บไซต์ (เวลา 2 ชั่วโมง สำหรับการทำกิจกรรมในโรงเรียน และ 2 ชั่วโมงสำหรับการศึกษาด้วยตนเอง) 2.1 ผู้กำกับถามลูกเสือด้วยคำถาม “หากลูกเสือต้องการถ่ายภาพโบราณสถานให้สามารถสร้างหรือเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและชุมชนได้จะต้องทำอะไร” ลูกเสือระดมสมองและตอบคำถาม พร้อมแบ่งปันแนวความคิดกับหมู่อื่น ๆ 2.2 ผู้กำกับหรือวิทยากรนำเสนอเทคนิคการถ่ายภาพโบราณสถานด้วยโทรศัพท์มือถือ ลูกเสือร่วมกิจกรรมและการฝึกปฏิบัติ 2.3 ลูกเสือฝึกปฏิบัติการถ่ายภาพโบราณสถานด้วยโทรศัพท์มือถือ นำเสนอผลงาน วิพากษ์ผลงาน และปรับปรุงแก้ไข 2.6 ผู้กำกับถามลูกเสือด้วยคำถาม “ลูกเสือจะสามารถสร้างรายได้จากการถ่ายภาพสถานที่ต่าง ๆ ได้อย่างไร และมีแผนงานอย่างไร” ลูกเสือร่วมกันวางแผนและออกแบบการดำเนินการสร้างรายได้จากการถ่ายภาพ 2.7 ลูกเสือนำผลงานการวางแผนของตนเองไปแบ่งปันกับหมู่อื่น ๆ โดยการเล่าเรื่อง และรับฟังความคิดเห็น 2.9 ผู้กำกับถามลูกเสือด้วยคำถาม “ลูกเสือนี้อะไรที่ประเมินแผนการดำเนินการสร้างรายได้ที่สร้างขึ้นอย่างไร” 2.10 ลูกเสือพัฒนาผลงานของหมู่ตนเอง พัฒนางาน และนำผลงานเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก Tik Tok กิจกรรมที่ 3 การออกแบบและการสร้างสรรค์ (เวลา 2 ชั่วโมง สำหรับการทำกิจกรรมในโรงเรียน และ 2 ชั่วโมงสำหรับการศึกษาด้วยตนเอง) 3.1 ผู้กำกับถามลูกเสือด้วยคำถาม ดังนี้ - โปรแกรมคอมพิวเตอร์อะไรบ้างที่ลูกเสือสามารถใช้สร้างคุณค่า หรือนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้อื่นทราบได้ 3.2 ลูกเสือหารื้อกันกับสมาชิกภายในหมู่ และลงมติเลือกโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการออกแบบชิ้นงาน เช่น Google Slides, Presentation Go, Microsoft PowerPoint, Canva และนำเสนอต่อสมาชิก	

ขั้นตอน การจัดกิจกรรม	กิจกรรม	หมายเหตุ
	หมู่อื่น ๆ และลงมติเลือกโปรแกรมที่ตรงตามความต้องการมากที่สุด 2 โปรแกรม 3.3 ผู้กำกับหรือวิทยากรนำเสนอเทคนิคการออกแบบและนำเสนอผลงานจากโปรแกรมที่ลูกเสือเลือก และลูกเสื้อมร่วมกิจกรรมและการฝึกปฏิบัติ 3.4 ลูกเสือฝึกปฏิบัติการออกแบบและนำเสนอผลงานจากโปรแกรมที่ลูกเสือเลือก นำเสนอผลงาน วิพากษ์ผลงาน และปรับปรุงแก้ไข 3.5 ผู้กำกับถามลูกเสื้อมด้วยคำถาม “ลูกเสื้อมีวิธีการประเมินที่สร้างขึ้นอย่างไร” 3.6 ลูกเสื้อมพัฒนาผลงานของหมู่ตนเอง พัฒนางาน และนำผลงานเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ หรือป้ายประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน กิจกรรมที่ 4 สร้างคุณค่าของการเรียนรู้ (เวลา 2 ชั่วโมง สำหรับการทำกิจกรรมในโรงเรียน และ 2 ชั่วโมงสำหรับการศึกษาด้วยตนเอง) 4.1 ผู้กำกับถามลูกเสื้อมด้วยคำถาม ดังนี้ - จากการศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับโบราณสถานปรำงค์ภู ลูกเสื้อมีความประทับใจเรื่องใดมากที่สุด อาทิ ประวัติศาสตร์ เรื่องเล่าจากชาวบ้าน ประเพณี วัฒนธรรม หรือสิ่งแวดล้อม - จากคำถามก่อนหน้า ลูกเสื้อมคิดว่าประเด็นที่ลูกเสื้อมประทับใจสามารถนำมาสร้างคุณค่า ชื่นงาน หรือเผยแพร่ให้ผู้อื่นรับทราบหรือเรียนรู้ หรือสร้างความตระหนักที่จะอนุรักษ์และร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรของชาติและโบราณสถานได้หรือไม่ อย่างไร 4.2 ลูกเสื้อมประชุมกับสมาชิกในหมู่เพื่อบางแผน ออกแบบ และดำเนินการสร้างชิ้นงานต้นแบบ เช่น โปสการ์ดสถานที่ท่องเที่ยว สมุดภาพออนไลน์ แผนงานต้นแบบการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แผ่นป้ายข้อมูลโบราณสถาน เอกสารแนะนำข้อมูลสำคัญ กิจกรรมมัคคุเทศก์อาสา การสร้างรายได้ให้ชุมชน 4.3 ลูกเสื้อมนำเสนอต้นแบบผลงานของกลุ่มตนเองต่อสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ เพื่อแบ่งปันแนวความคิด และรับฟังความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงผลงาน	

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	กิจกรรม	หมายเหตุ
	4.4 ผู้กำกับถามลูกเสือด้วยคำถาม “ลูกเสือมีวิธีการประเมินชิ้นงานต้นแบบที่สร้างขึ้นอย่างไร” ลูกเสือร่วมกันอภิปรายประเด็นคำถาม และนำเสนอวิธีการประเมินผลงานของตนเอง 4.5 ลูกเสือปรับปรุงผลงานของตนเอง และนำเสนอต่อประชาชนผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น เฟซบุ๊ก Tik Tok แผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย สถานีวิทยุ Facebook Live	
4. เล่าเรื่องสั้น	1. ผู้กำกับรวมลูกเสือและให้ลูกเสือแต่ละหมู่ร่วมกันระดมสมองในประเด็น “เราเรียนรู้อะไรจากกิจกรรมปรางค์กู่” 2. ตัวแทนลูกเสือแต่ละหมู่ออกมาเล่าเรื่องราวความประทับใจ สิ่งที่ได้เรียนรู้ ข้อคิด หรือความรู้สึกที่ได้รับจากการทำกิจกรรม 3. ผู้กำกับร่วมกับลูกเสือสรุปประเด็นสำคัญจากกิจกรรมปรางค์กู่	1 ครั้ง 1 ชั่วโมง
5. ปิด (นัดหมาย-ตรวจ-ซักตรงลง-เลิก)		

6. อภิปรายผล

จากผลการตัวอย่างพัฒนากิจกรรมการฝึกอบรมลูกเสือ เรื่อง ปรางค์กู่ชัยภูมิ ตามแนวทางการบูรณาการการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยดำเนินการตามวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการศึกษาเอกสาร ออกแบบกิจกรรม ปรีกษาและขอข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงกิจกรรม กิจกรรมโดยรวมดำเนินการตามวิธีการฝึกอบรมลูกเสือ 5 ขั้นตอน ได้แก่ เปิดประชุมกอง เล่นเกมหรือร้องเพลง กิจกรรมการเรียนรู้ เล่าเรื่องสั้น และปิดประชุมกอง โดยกิจกรรมดำเนินการตามแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ คือ จัดกิจกรรมโดยใช้ระบบหมู่ เน้นกิจกรรมกลางแจ้ง ลูกเสือเรียนรู้จากการปฏิบัติ และส่งเสริมความเป็นพลเมืองโดยใช้บริบทหรือชุมชนที่ลูกเสืออาศัยอยู่เป็นแกนของเรื่อง (Rose, 2012) ซึ่งบริบทของชุมชนที่นำมาใช้นี้ คือ ปรางค์กู่ ซึ่งเป็นโบราณสถานประจำจังหวัดชัยภูมิ

เมื่อพิจารณาจากกิจกรรมตามแนวทางเข็มทิศการเรียนรู้สำหรับปี ค.ศ. 2030 (OECD Learning Compass 2030) ขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) (Organization for Economic Co-operation and Development, 2019; Srisawat & Yuenyong, 2021) ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน กิจกรรมปรางค์กู่ชัยภูมินำเสนอกิจกรรมที่มีการเชื่อมโยงการเรียนรู้ของลูกเสือเข้ากับรายวิชาที่หลากหลาย เช่น ประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี คณิตศาสตร์ รวมถึงเศรษฐศาสตร์ ลูกเสือจะได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหา

และการนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในการออกแบบชิ้นงานต่าง ๆ เช่น การวางแผนการส่งเสริมอนุรักษ์โบราณสถาน สิ่งแวดล้อม การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ หรือการวางแผนสร้างรายได้ให้ชุมชนหรือตนเองจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งสัมพันธ์กับ หลักพื้นฐาน (Core foundations) ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ไปพร้อมกับการเข้าใจพื้นฐานของสังคมตามบริบทที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ ด้านการส่งเสริมสมรรถนะ (Competencies) ของผู้เรียน ลูกเสือปฏิบัติกิจกรรมผ่านการลงมือปฏิบัติ เช่น การฝึกการค้นหาข้อมูลและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ การฝึกปฏิบัติการถ่ายภาพ การออกแบบและสร้างชิ้นงาน เช่น โปสเตอร์ดปรำงค์ภู แผนการอนุรักษ์โบราณสถาน แผนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หรือแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ กิจกรรมเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งเสริมให้ลูกเสือเกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการสร้างสรรค์ การคิดแบบมีวิจารณญาณ (Larson & Miller, 2011) นอกจากนี้ ทักษะที่กล่าวมานี้ยังเป็นพื้นฐานของการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ ความเชื่อ หรือพฤติกรรมของลูกเสือที่มีต่อตนเอง ผู้อื่น หรือชุมชนได้ด้วย นอกจากนี้ การส่งเสริมสมรรถนะเพื่อการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ (Transformative competencies) ตามกรอบเข้มทิศการเรียนรู้ยังถูกนำมาใช้ในกิจกรรมปรำงค์ภูชัยภูมิด้วย โดยกิจกรรมออกแบบให้ลูกเสือมีความรู้ ทักษะ และพื้นฐานความรู้ที่จำเป็นในการใช้งานและเพื่อปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ของตนเอง เช่น กิจกรรมการการออกแบบและสร้างคุณค่า ก่อนการทำการกิจกรรมนี้ ลูกเสือจำต้องเรียนรู้และเพิ่มพูนทักษะของตนเองมาก่อนผ่านกิจกรรมที่ผู้กำกับได้ออกแบบไว้จนเพียงพอต่อการออกแบบชิ้นงานหรือสร้างคุณค่าให้สังคมหรือตนเอง เช่น การสร้างแนวทางการอนุรักษ์โบราณสถาน ลูกเสือจำต้องรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมท้องถิ่น การถ่ายภาพเพื่อสื่อความหมาย และการออกแบบโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งความรู้และทักษะเหล่านี้จะเป็นสิ่งสนับสนุนให้ลูกเสือได้มีมุมมองและวิคิดในการสร้างคุณค่า หรือคิดตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรหรือโบราณสถานในท้องถิ่น และสุดท้าย วงจรความมุ่งหวัง การปฏิบัติ การสะท้อนผล (Anticipation-action-reflection (AAR) Cycle) กิจกรรมปรำงค์ภูชัยภูมิถูกออกแบบโดยวางแนวตามวิธีการฝึกอบรมลูกเสือและเทคนิคการจัดกิจกรรมลูกเสือ คือ การใช้ระบบหมู่ ดังนั้น การดำเนินการกิจกรรมจำต้องอาศัยการพูดคุยและลงมติกันอยู่เสมอโดยผู้กำกับเป็นผู้ให้คำถามเพื่อส่งเสริมให้ลูกเสือเกิดการพูดคุยและแบ่งปันแนวความคิดในเรื่องนั้น ๆ อยู่ตลอดเวลาของการทำการกิจกรรม เช่น ผู้กำกับถามว่า “จากคำถามก่อนหน้า ลูกเสือคิดว่าประเด็นที่ลูกเสือประทับใจสามารถนำมาสร้างคุณค่า ชิ้นงาน หรือเผยแพร่ให้ผู้อื่นรับทราบหรือเรียนรู้หรือสร้างความตระหนักที่จะอนุรักษ์และร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรของชาติและโบราณสถานได้หรือไม่ อย่างไร” จากคำถามที่ยกตัวอย่าง ลูกเสือจำต้องทบทวนตนเอง แบ่งปันความคิดของตนเองให้สมาชิกในหมู่ฟัง และลงมติเกี่ยวกับเรื่องราวที่ประทับใจ หลังจากนั้นลูกเสือจะระดมความคิดต่อเพื่อหาแนวทางสร้างสรรค์ชิ้นงานเพื่อสร้างคุณค่า มากไปกว่านั้นขณะที่ลูกเสือพยายามหาแนวทางนั้นลูกเสือจะต้องทบทวนเสมอว่าสิ่งที่กำลังคิดที่จะทำนั้นมีผลดี ผลเสีย หรือผลกระทบอย่างไรต่อตนเองและสังคม การทบทวนผลกระทบนี้จะสามารถสร้างความตระหนัก

เกี่ยวกับการอนุรักษ์หรือการสร้างสรรค์คุณค่าแก่ตนเองและผู้อื่นได้ นอกจากนี้เมื่อลูกเสือออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานเรียบร้อยแล้ว ผู้กำกับยังถามต่อไปอีกว่า “ลูกเสือมีวิธีการประเมินชิ้นงานต้นแบบที่สร้างขึ้นอย่างไร” คำถามนี้ส่งผลให้ลูกเสือต้องทบทวนตนเองเกี่ยวกับผลงานของตนอีกครั้งโดยมีผู้กำกับคอยให้ความช่วยเหลือและเสนอแนะตามความต้องการของลูกเสือ หรือในบางครั้งการประเมินผลงานของลูกเสือหากจำเป็นต้องมีบุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง คนในชุมชน ก็เป็นสิ่งที่สามารถทำได้ในลักษณะการร่วมมือจากหลายภาคส่วนซึ่งเป็นไปตามวงจรความมุ่งหวัง การปฏิบัติ การสะท้อนผล

นอกจากการออกแบบตามแนวทางเข้มทิศการเรียนรู้แล้ว กิจกรรมปรางค์กู่ชัยภูมิยังถูกออกแบบให้สอดคล้องกับเป้าหมายของกิจการลูกเสือ คือ เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เจริญก้าวหน้าด้วย (World Organization of the Scout Movement, 2024a) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการฝึกอบรมลูกเสือตามแผนไทย (พ.ศ. 2567-2570) (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ, 2567) ดังนั้น การวางแผนกิจกรรมผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมให้เชื่อมโยงกับบริบทของชุมชนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิโดยใช้โบราณสถานในจังหวัด คือ ปรางค์กู่เพื่อปลูกฝังและให้แนวคิดเกี่ยวกับการตระหนักถึงความสำคัญของประวัติศาสตร์ที่วางตัวอยู่ในสังคมปัจจุบัน ลูกเสือจะได้รับการพัฒนาให้เกิดความงอกงามทางปัญญาจากการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) โดยการวางแผน ศึกษา ตรวจสอบ และประเมินข้อมูลที่ได้รับมาก่อนการสรุปและนำเสนอ ดังกิจกรรมที่ 1 ประวัติศาสตร์นำรู้ของปรางค์กู่ จังหวัดชัยภูมิ โดยกิจกรรมจะใช้ประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวกับปรางค์กู่ เช่น สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี และความเสื่อมโทรมของสิ่งปลูกสร้างมาเชื่อมโยงกับบริบทปัจจุบัน เพื่อให้ลูกเสือเกิดความตระหนักในบทบาทของลูกเสือที่มีต่อบุคคล ชุมชน และสังคม ผลจากการเรียนรู้ ลูกเสือจะสร้างผลงานเพื่ออนุรักษ์ที่ลูกเสือเรียนรู้และออกแบบสร้างด้วยตนเองเพื่อคืนความรู้สู่สังคมในฐานะพลเมือง นอกจากนี้ กิจกรรมปรางค์กู่ชัยภูมิยังถูกออกแบบให้ส่งเสริมให้ลูกเสือมีประสบการณ์ที่แปลกใหม่ (A Unique Educational Experience) โดยการเรียนรู้นอกห้องเรียน เป็นกิจกรรมกลางแจ้ง และร่วมกันทำงาน ตัวอย่างเช่นการวางแผนเพื่อสำรวจโบราณสถานและการศึกษาข้อมูล ลูกเสือต้องวางแผนด้วยตนเอง และไปในพื้นที่จริงเพื่อสืบค้น ถ่ายภาพ และออกแบบผลงานต่าง ๆ ที่จะเกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมซึ่งลูกเสือจะเกิดความภาคภูมิใจในผลงานนี้ร่วมกัน กิจกรรมทั้งหมดเหล่านี้ยังถือได้ว่าลูกเสือได้เรียนรู้โดยการลงมือทำ (Learning by Doing) (Williams, 2017) ซึ่งถือได้ว่าเป็นแนวคิดพื้นฐานและความเชื่อของการจัดกิจกรรมฝึกอบรมลูกเสือมาตั้งแต่ยุคแรกเริ่ม มากไปกว่านั้นกิจกรรมปรางค์กู่ชัยภูมิยังสามารถเชื่อมโยงไปสู่บริบทชุมชน ประเทศชาติ และโลกซึ่งลูกเสือมีความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันได้อีกด้วยโดยการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้ลูกเสือได้ออกแบบหรือสร้างชิ้นงาน เช่น ต้นแบบการปฏิบัติต่าง ๆ โปสเตอร์แหล่งท่องเที่ยวเพื่อ

สร้างรายได้แก่ชุมชนและตนเอง ผ่านปายประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว โดยทั้งหมดนี้สามารถเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์

ประการสุดท้ายในเชิงการบูรณาการเรียนรู้ ลูกเสือเป็นกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นจนอาจกล่าวได้ว่าเป็นกิจกรรมบูรณาการ การบูรณาการทำได้หลายลักษณะแต่ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยดำเนินการบูรณาการกิจกรรมลูกเสือโดยใช้การบูรณาการแบบสัมพันธ์วิชา (Multidisciplinary integration) ซึ่งมีลักษณะการบูรณาการที่ใช้ภาระงานหรือจุดหมายร่วมกันโดยนำสาระวิชาต่าง ๆ ที่หลากหลายมาสนับสนุนการทำงานหรือผลิตชิ้นงาน (Steinberg, 1997) ของลูกเสื่อดังกิจกรรมที่ปรากฏในผลการวิจัย โบราณสถานปราสาทกู๋ จังหวัดชัยภูมิถูกนำมาใช้เป็นแกนในการบูรณาการเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยลูกเสือเป็นผู้สำรวจ ศึกษา และสรุปเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (ปราสาทกู๋ จังหวัดชัยภูมิ) ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งตรงกับตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส 4.1 ม. 3/2 ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษา เรื่องราวต่าง ๆ ที่น่าสนใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) นอกจากนี้ ยังมีการบูรณาการสาระอื่น ๆ ประกอบด้วยเพื่อให้ลูกเสือได้ใช้ความรู้ที่ประกอบกันเพื่อสร้างชิ้นงาน เช่น สาระเทคโนโลยีใช้ในการนำเสนอภาพหรือข้อมูลอย่างตระหนัก มีจริยธรรม และผลกระทบที่จะเกิดขึ้น รวมถึงการนำเสนอผลงานด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม สาระเศรษฐศาสตร์ในกรณีที่นักเรียนต้องการสร้างรายได้ให้ชุมชนและตนเอง จะต้องมีการวางแผน ศึกษาข้อมูล ความต้องการ ต้นทุน รายรับ รายจ่าย และอื่น ๆ ร่วมกับสาระคณิตศาสตร์ กรณีของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณโดยรอบโบราณสถาน ลูกเสืออาจใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เช่น ชยะ การจัดการขยะ และของเสียมาร่วมในการสร้างงานด้วย

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 การนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดกิจกรรม ผู้กำกับควรศึกษาบริบทชุมชนและสังคมของกองลูกเสือของตนก่อน เนื่องจากผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมการฝึกอบรมที่ปรากฏในงานวิจัยนี้ตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดชัยภูมิ และกองลูกเสือตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งโบราณสถานปราสาทกู๋ จังหวัดชัยภูมิ

7.2 การบูรณาการ การส่งเสริมการจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือตามแนวทางเข้มทิศการเรียนรู้ และแนวทางการฝึกอบรมลูกเสือตามแผนไทย (พ.ศ. 2567-2570) อาจจำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้มีตัวอย่างกิจกรรมเชิงบูรณาการในลักษณะนี้มากขึ้นเพื่อเป็นแนวทางแก่บุคลากรทางการลูกเสือในการนำไปปรับใช้ในกองลูกเสือของตนเอง

7.3 นอกจากการบูรณาการด้านเนื้อหาและกิจกรรมแล้วผู้กำกับลูกเสือหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรพิจารณาเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลที่บูรณาการกันเพื่อลดภาระงานของผู้กำกับลง

8. สรุป

กิจกรรมการฝึกอบรมลูกเสือ เรื่อง ปรากฏ์ช่วยภูมิ ตามแนวทางการบูรณาการการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงเป็นตัวอย่างกิจกรรมลูกเสือรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยเปลี่ยนผ่านและเป็นแนวทางในการปรับรูปแบบกิจกรรมลูกเสือให้ทันสมัย เชื่อมโยงกับโลกความเป็นจริงที่เปลี่ยนแปลงไป การพัฒนากองลูกเสือและการพัฒนากิจกรรมลูกเสือ นั้น ผู้กำกับจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจในบริบทพื้นที่ของตนเองอย่างดีจึงจะสามารถออกแบบกิจกรรมลูกเสือที่เชื่อมโยงกับโลกความเป็นจริง และเป็นไปตามนโยบายการจัดกิจกรรมลูกเสือ และแนวโน้มของการศึกษาโลกได้

9. เอกสารอ้างอิง

- Chummongkol, P., Sohsomboon, P., & Yuenyong, C. (2023). Building up trustworthiness in qualitative research to improve the quality of education. *Journal of Teacher Professional Learning Community (JTPLC)*, 3(2), 107–120. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/JTPLC/article/view/263096/179163>
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2000). *Research methods in education*. Routledge Falmer.
- Creswell, J. (2008). *Educational research: planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research* (3rd ed.). Pearson Prentice Hall.
- Larson, L. C., & Miller, T. N. (2011). 21st Century skills: prepare students for the future. *Kappa Delta Pi Record*, 47(3), 121–123. <https://doi.org/10.1080/00228958.2011.10516575>
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2016). *Sustainable development goals (SDGs)*. Office of the National Economic and Social Development Council . <https://sdgs.nesdc.go.th/>
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2019). *OECD Future of education and skills 2030*. www.oecd.org/education/2030-project
- Organization for Economic Co-operation and Development. (2019). *The OECD learning compass 2030*. <https://www.oecd.org/education/2030-project/teaching-and-learning/learning/>
- Richardson, L. (2000). Writing: A method of inquiry. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *Handbook of qualitative research* (2nd ed., pp. 923–947). Sage Publications.

- Rose, D. E. (2012). Context-based learning. In N. M. Seel (Ed.), *Encyclopedia of the sciences of learning* (pp. 799–802). Springer US. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-1428-6_1872
- Srisawat, A., & Yuenyong, C. (2021). Promoting transformative science education in secondary schools regarding to the future education of OECD learning compass 2030 concept. *Journal of Teacher Professional Learning Community (JTPLC)*, 1(2), 138–155. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/JTPLC/article/view/255782/173195>
- Steinberg, A. (1997). *Real learning, real work: school-to-work as high school reform*. Routledge.
- Suttiwan, W., Yuenyong, C., & Maneelam, P. (2022). Autoethnographic research grounded knowledge in school context. *Journal of Teacher Professional Learning Community (JTPLC)*, 2(2), 33–60. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/JTPLC/article/view/262247>
- Taylor, P. C., & Medina, M. N. D. (2013). Educational research paradigms: from positivism to multi-paradigmatic. *Journal for Meaning Centered Education*, 1. <https://doi.org/10.13140/2.1.3542.0805>
- United Nations. (2015). *Sustainable development goals (SDGs)*. <https://sdgs.un.org/goals>
- United Nations (UN). (n.d.). *Transforming our world: the 2030 agenda for sustainable development*. Retrieved February 1, 2023, from <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>
- Williams, M. K. (2017). John Dewey in the 21 st century. *Journal of Inquiry & Action in Education*, 9(1), 91–102.
- Willis, J. W. (2007). *Foundations of qualitative research: Interpretive and critical approaches*. Sage Publications.
- World Organization of the Scout Movement. (2024a). *Scouting education*. World Scout Organization. <https://www.scout.org/who-we-are/scout-movement/scouting-education>
- World Organization of the Scout Movement. (2024b). *Scouting's history*. World Scout Organization. <https://www.scout.org/who-we-are/scout-movement/scoutings-history>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ปรับปรุง พ.ศ. 2560).

กระทรวงศึกษาธิการ. https://academic.obec.go.th/images/document/1559878925_d_1.pdf

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. (2567). แผนการพัฒนาลูกเสือไทย (พ.ศ. 2567–2570). สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ.

<https://www.scoutthailand.org/pages/notice-pr-view.php?id=125>